

Acollida i inclusió de les persones immigrants

Codi: 101671

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500260 Educació social	OT	3	2
2500260 Educació social	OT	4	1

Professor/a de contacte

Nom: Roser Girós Calpe

Correu electrònic: roser.giros@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Erika Domínguez Antillano

Prerequisits

L'assignatura d'"Acollida i inclusió de les persones immigrades" es recomana a aquelles persones que tinguin un interès per ampliar la comprensió sobre el fet migratori i que estiguin orientades a aprendre estratègies d'intervenció des d'un punt de vista culturalment responsable. Es aconsellable cursar simultàniament o haver cursat alguna de les assignatures d'Educació en contextos de diversitat, Estratègies didàctiques per a la formació de persones adultes i Estratègies de mediació.

Objectius

Els objectius que es persegueixen són:

- Comprendre les causes i dinàmiques dels processos migratoris contemporanis.
- Entendre els factors que incideixen en l'acollida i inclusió de persones i col·lectius en context de migració i post-migració.
- Apropar-se a programes, projectes i metodologies d'intervenció social en aquest àmbit.
- Identificar el marc normatiu de l'acollida i les seves implicacions per a l'educació.
- Entendre el valor i el significat de les polítiques i els models de gestió de la diversitat cultural en els processos d'inclusió de la població migrada.
- Comprendre els factors socials que generen racisme a la societat i les estratègies d'una educació anti-racista.

Competències

- Educació social
- Acompanyar les persones en els seus processos de creixement i emancipació.
- Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.

- Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi valorant l'impacte social, econòmic i mediambiental.
- Adoptar una actitud i un comportament ètic i actuar d'acord als principis deontològics de la professió.
- Aplicar les competències socioemocionals necessàries per gestionar les relacions humanes.
- Contextualitzar l'acció socioeducativa en funció dels diferents paradigmes teòrics que han elaborat les ciències de l'educació i en funció del context socio-històric dels individus, grups i institucions.
- Dissenyar de manera articulada plans, programes, projectes, activitats i tasques en diversos contextos socioeducatius.
- Dissenyar i desenvolupar processos de participació ciutadana i acció socio-comunitària.
- Dominar els coneixements teòrics i aplicats de les diferents Ciències de l'Educació que li permetin desenvolupar la capacitat d'anàlisi i observació de la realitat social i educativa.
- Introduir canvis en els mètodes i els processos de l'àmbit de coneixement per donar respostes innovadores a les necessitats i demandes de la societat.
- Mantenir una actitud de respecte al medi (natural, social i cultural) per fomentar valors, comportaments i pràctiques que atenguin a la igualtat de gènere, equitat i respecte als drets humans.
- Participar en els debats teòrics que afecten la professió i que afecten els diferents àmbits d'actuació.
- Treballar en equips i amb equips (del mateix àmbit o interdisciplinar).
- Utilitzar informació i coneixement de les diferents fonts i contextos (informes, articles, etc.) propis de les ciències socials.

Resultats d'aprenentatge

1. Adquirir valors i actituds de respecte cap als diversos mitjans socials i culturals que són propis de les nostres societats contemporànies.
2. Analitzar críticament els principis, valors i procediments que regeixen l'exercici de la professió.
3. Analitzar els aspectes deontològics de l'educació social en el treball amb persones en risc d'exclusió.
4. Analitzar les desigualtats per raó de sexe/gènere i els biaixos de gènere en l'àmbit de coneixement propi.
5. Analitzar una situació i identificar-ne els punts de millora.
6. Aplicar estratègies de mediació senzilles que permetin incrementar l'autonomia i la qualitat de la convivència dels grups multiculturals.
7. Avaluar de manera crítica els propis prejudicis i estereotips personals que impedeixen una mirada intercultural de la realitat social.
8. Clarificar els dilemes i debats ètics que planteja el treball amb població immigrada en una situació de desigualtat social com l'actual.
9. Comprendre les característiques i condicionaments que conformen les propostes educatives en contextos de diversitat.
10. Comprendre les diferents fases del procés migratori per identificar les diferents necessitats socioemocionals derivades de l'esmentat procés per a cada fase.
11. Comunicar fent un ús no sexista ni discriminatori del llenguatge.
12. Conèixer els principals plans i programes de l'admissió educativa per a la inclusió social i educativa de la població immigrada.
13. Conèixer i utilitzar les principals fonts de generació de coneixement científic sobre la exclusió social a Catalunya i Espanya.
14. Conèixer la rica i àmplia diversitat de situacions de les dones immigrades al país.
15. Conèixer les estructures de participació ciutadana existents a Catalunya en l'actualitat.
16. Desenvolupar un anàlisi crític de la diversitat cultural que impliqui l'assumpció d'una concepció dinàmica de la cultura, de la identitat i de la diversitat en si mateixa.
17. Dissenyar i executar accions educatives de prevenció d'actituds i actuacions de discriminació.
18. Distingir entre un model intercultural i un model multicultural de gestió de la diversitat cultural en l'espai social.
19. Identificar i valorar la multiplicitat de referents històrics, socials, polítics i legals propis de l'educació inclusiva.
20. Identificar les principals desigualtats i discriminacions per raó de sexe/gènere presents a la societat.
21. Proposar formes d'avaluació dels projectes i accions de millora de la sostenibilitat.
22. Proposar noves maneres de mesurar l'èxit o el fracàs de la implementació de propostes o idees innovadores.

23. Proposar projectes i accions que estiguin d'acord amb els principis de responsabilitat ètica i de respecte pels drets humans i els drets fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
24. Proposar projectes i accions que incorporin la perspectiva de gènere.
25. Reconèixer la naturalesa assimiladora, segregadora, integradora o inclusiva de les propostes d'acció socioeducativa dirigides a treballar amb població immigrada.
26. Saber buscar i interpretar les dades estadístiques relatives a la població estrangera.
27. Valorar com els estereotips i els rols de gènere incideixen en l'exercici professional.
28. Valorar l'impacte de les dificultats, els prejudicis i les discriminacions que poden incloure les accions o projectes, a curt o llarg termini, en relació amb determinades persones o col·lectius.

Continguts

Contingut

1. Migracions, acollida i inclusió a Catalunya en un context Europeu
  - 1.1. El procés migratori: significats i condicions per a l'acollida i inclusió.
  - 1.2. Migracions contemporànies.
  - 1.3. Dinàmiques comunitàries. Migració gènere i família.
  - 1.4. Migracions i Estat. Els règims d'(im)mobilitat i el marc normatiu d'estrangeria.
  - 1.5. Integració cultural, diàspores i decolonialitat.
2. Gestió de la diversitat. Metodologies d'intervenció intercultural
  - 2.1. La perspectiva intercultural aplicada a l'acció social.
  - 2.2. La perspectiva de gènere i la mirada interseccional a l'educació social.
  - 2.5. Estratègies educatives a partir des d'un enfocament plurilingüe.
3. Àmbits d'intervenció de l'educació social fora escola
  - 3.1. La gestió de la cultura des de la transformació social.
  - 3.2. Processos de transició i de formació post-obligatòria de l'alumnat de minories.
  - 3.3. Refugiades i demandants d'asil
  - 3.4. Persones joves que migren soles
  - 3.5. Formació i inserció de dones migrades

Metodologia

Les activitats formatives dirigides (presencials en gran grup) es desenvoluparan a partir de:

- Exposicions per part del professorat dels continguts i qüestions bàsiques del temari.
- Debats sobre temes rellevants amb una prèvia lectura d'articles, informes i texts de referència.
- Treball amb els i les estudiants a partir de lectures i altres activitats preestablertes.

* La metodologia docent i l'avaluació proposades poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries

* Es destinaran uns 15 minuts de classe per a permetre que l'estudiantat pugui respondre les enquestes d'avaluació de l'actuació docent i d'avaluació de l'assignatura o mòdul.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			

Presencial en gran grup	45	1,8	26
Tipus: Supervisades			
Treball grupal	30	1,2	8, 26
Tipus: Autònomes			
Treball individual, articles i activitats	75	3	3, 8, 26

Avaluació

L'avaluació comprèn tres tipus d'activitats:

- Avaluació continuada individual (20%). L'estudiant haurà d'aportar evidències dels seus progressos en el desenvolupament del temari de forma continuada i acordada amb el professorat.
- Prova de síntesi individual al final de l'assignatura (40%)
- Treball grupal tutoritzat (40%)

La nota final serà la mitja ponderada de les activitats previstes. Per poder aplicar aquest criteri serà necessari obtenir com a mínim un 5 a cadascuna d'aquestes activitats. Les activitats d'avaluació individuals són recuperables. La nota de la re-avaluació no serà superior al 5

L'assistència a classe és obligatòria. L'absència cal justificar-la d'acord amb els criteris i la normativa vigents. Per poder obtenir una avaluació final positiva l'estudiant haurà d'haver assistit a un mínim d'un 80% de les classes.

Dates previstes de les proves d'avaluació:

La prova escrita individual 24 de gener del 2023. Re-avaluació el 7 de febrer del 2023.

La presentació dels treballs de grup està prevista un cop finalitzat el temari de l'assignatura.

La devolució dels treballs d'avaluació es farà com a màxim 15 dies hàbils després de la data de lliurament i/o realització.

El plagi es considera una infracció important, si es detecta un plagi en un treball aquest quedarà suspès. Per a una definició de plagi podeu consultar: http://wuster.uab.es/web_argumenta_obert/unit_20/sot_2_01.html

Es valorarà que l'alumnat participi a les activitats i dinàmiques de l'aula, així com que tingui cura de la seva competència comunicativa general, tan oralment com per escrit.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Prova escrita	40%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 16, 17, 18, 20, 25, 28
Pràctiques i Treball individual sobre lectures	20%	0	0	2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 22, 26, 27, 28
Treball grupal	40%	0	0	2, 4, 5, 6, 7, 9, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 26, 28

Bibliografia

- Baca, N., Román R. P. y Fuentes, L. M. (2016). Desigualdades de género en mujeres migrantes que realizan trabajo doméstico remunerado. Más allá de las cadenas globales de cuidados: 21º Encuentro Nacional sobre Desarrollo Regional en México. Recuperat de: <http://ru.iiec.unam.mx/3409/1/288-Baca-Roman-Fuentes.pdf>
- Bauböck, R., & Faist, T. (2010). *Diaspora and transnationalism: Concepts, theories and methods* (p. 360). Amsterdam University Press
- Brubaker, R. (2015). Linguistic and religious pluralism: between difference and inequality. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 41(1), 3-32.
- Carrasco, S., Pàmies, J., i Ponferrada, M. (2011). Fronteras visibles y barreras ocultas: la experiencia escolar del alumnado marroquí en Cataluña y mexicano en California. *Revista Migraciones*, 29, 31-60.
- CIDE (2005). *La atención al alumnado inmigrante en el sistema educativo en España*. Madrid: Ministerio de Educación y Ciencia.
- Casa Iberoamericana de la Mujer (2015). *La participació de dones llatinoamericanes en processos migratoris a Barcelona*. Barcelona: Ajuntament de Barcelona
- CARRASCO, C. (2001) *Tiempos, trabajos y género*, Ediciones ub: Barcelona
- Crenshaw, K. W (1989) *Demarginalizing the Intersection of Race and Sex: A Black Feminist Critique of Antidiscrimination Doctrine, Feminist eory and Antiracist Politics*. University of Chicago Legal Forum: Vol. 1989: Iss. 1, Article 8. Disponible a: <http://chicagounbound.uchicago.edu/uclf/vol1989/iss1/8>
- Crenshaw, K. W. (1991). Mapping the Margins: Intersectionality, Identity Politics, and Violence against Women of Color. *Stanford Law Review*, 43 (6), pp. 1.241-1.299. Traduït per: Raquel Platero y Javier Sáez. Disponible a: <http://www.uncuyo.edu.ar/transparencia/upload/crenshaw-kimberle-cartografiando-losmargenes-1.pdf>
- Erel U, Ryan L. *Migrant Capitals: Proposing a Multi-Level Spatio-Temporal Analytical Framework*. *Sociology*. 2019;53(2):246-263. doi:10.1177/0038038518785298
- Essomba, M. A., Frutos, A. E., & Pastor, B. A. (2019). El rendimiento académico de alumnos de la ESO en un contexto vulnerable y multicultural. *Educación*, 55(1), 79-99.
- Essomba, M. À. (2017). The right to education of children and youngsters from refugee families in Europe. *Intercultural Education*, 28(2), 206-218.
- Generalitat de Catalunya (2018). *El model lingüístic del sistema educatiu de Catalunya. L'Aprenentatge i l'Ús de les Llengües en un Context Educatiu Multilingüe i Multicultural*. Departament d'Ensenyament (downloaded on 7 January 2019 from ensenyament.gencat.cat)
- Glick Schiller, N.; Salazar, N. (2013), "Regimes of mobility across the globe", *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 39 (2): 183-200.
- Gregorio, C. (2017) ¿Por qué hablar de cuidados cuando hablamos de migraciones transnacionales?. *Quaderns-e de l'Institut Català d'Antropologia*, [en línia]. Núm. 22 (2), p. 49-64. . Disponible a: <https://www.raco.cat/index.php/QuadernselCA/article/view/333113>
- Levitt, P; Glick-Schiller, N. (2004): "Perspectivas internacionales sobre migración". *Migración y Desarrollo*, nº 3, pp. 60-91. Disponible en: <http://www.redalyc.org/articulo.oa?id=66000305>
- Lipnickienè, K., Siarova, H., Van der Graaf, L. (2018). *SIRIUS WATCH. Role of non-formal education in migrant children inclusion: links with schools*. Brussels : Migration Policy Group.
- Llena, A. y Úcar, X. *Acción comunitaria: miradas y diálogos interdisciplinarios*. pp. 11-57, a ÚCAR, X.;
- Llena, A. (Coords.) (2006): *Miradas y diálogos en torno a la acción comunitaria*. Barcelona: Graó. Disponible a: https://www.researchgate.net/publication/282122371_Accion_comunitaria_miradas_y_dialogos_interdisciplinarios

- Narciso Pedro, L., & Carrasco Pons, S. (2017). Mariama on the move. Capital migratorio y segundas generaciones en la emigración juvenil española. *Migraciones*. Publicación Del Instituto Universitario De Estudios Sobre Migraciones, (43), 147-174. <https://doi.org/10.14422/mig.i43.y2017.007>
- Nusche, D. (2009). What Works in Migrant Education? A Review of Evidence and Policy Options. OECD Education Working Papers, 22. Disponible a: <http://www.oalis.oecd.org/oalis/2009doc.nsf/linkto/edu-wkp%282009%291>
- OECD (2015). Immigrant Students at School: Easing the Journey towards Integration, OECD Publishing. <http://dx.doi.org/10.1787/9789264249509-en>
- OECD (2017). Helping immigrant students to succeed at school and beyond. OCDE Publishing. Disponible a: <https://www.oecd.org/education/Helping-immigrant-students-to-succeed-at-school-and-beyond.pdf>
- Organización internacional para las migraciones Portal de datos mundiales sobre migración: https://migrationdataportal.org/es?i=stock_abs_&t=2019 ACNUR
- Portes, A., & Rivas, A. (2011). The adaptation of migrant children. *Future of Children*, 21(1), 219-246.
- Pàmies, J., Carrasco, S. i Narciso, L. (2012). A propósito de la acogida de alumnado extranjero. Paradojas de la educación inclusiva en Cataluña (España). *Revista Latinoamericana de Educación Inclusiva*, 6(1), 105-122.
- Parella, S. y Rivero, P. (2011). Dones migrades, treball de cura i segregació laboral a Catalunya des d'una perspectiva de gènere. Barcelona: Institut Català de les Dones. Disponible a: https://www.researchgate.net/publication/313429350_Dones_migrades_treball_de_cura_i_segregacio_laboral_a
- Parlamento Europeo (2009). Resolución del 2 de abril del Parlamento Europeo sobre la educación de los hijos de los migrantes (2008/2328(INI)). Bruselas: Comité de Cultura y Educación. Disponible a: www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do
- Pedone, Claudia (2008). "Varones aventureros" vs. "madres que abandonan": reconstrucción de las relaciones familiares a partir de la migración ecuatoriana. *REMHU - Revista Interdisciplinar da Mobilidade Humana*, 16(30), 45-64. Disponible en: <https://www.redalyc.org/articulo.oa?id=4070/40704200700>
- Penninx, R. and Garcés-Mascreñas, B. (2016). Chapter 2. The Concept of Integration as an Analytical Tool and as a Policy Concept. In: B. GarcésMascreñas and R. Penninx (eds.). *Integration Processes and Policies in Europe. Contexts, Levels and Actors*. New York: Springer Open
- Ríos-Rojas, A. (2011). Beyond delinquent citizenships: Immigrant youth's (re) visions of citizenship and belonging in a globalized world. *Harvard Educational Review*, 81(1), 64-95.
- Rodríguez-García, Dan (2015): "Multicultural / Multiculturalism". *Dictionary of International Migrations*, Observatório das Migrações Internacionais (OBMigra), Brasil.
- Tendencias globales de desplazamientos forzados: <https://www.acnur.org/es-es/stats/globaltrends/5eeaf5664/tendenciasglobales-de-desplazamiento-forzado-en-20>
- Triandafyllidou, A. (Ed.). (2015). *Routledge handbook of immigration and refugee studies*. Routledge.
- Tanja Ahlin & Kasturi Sen (2019): Shifting duties: becoming 'good daughters' through elder care practices in transnational families from Kerala, India, *Gender, Place & Culture*, DOI: 10.1080/0966369X.2019.1681368
- UNESCO. 2019. *Global Education Monitoring Report 2019: Migration, Displacement and Education - Building Bridges, not Walls*. París, UNESCO
- Vila, I. (2006 [2004]). Lengua, escuela e inmigración. *Cultura y educación*, 18(2), 127-142.
- Yuval-Davis, N. (2006). Belonging and the politics of belonging. *Patterns of prejudice*, 40(3), 197-214.

Programari

No es requereix de cap programari específic per seguir l'assignatura